

Schelde

nieuwsbrief

EEN UITGAVE VAN
HET SCHELDE
INFORMATIECENTRUM
NOVEMBER 2000
NUMMER 25

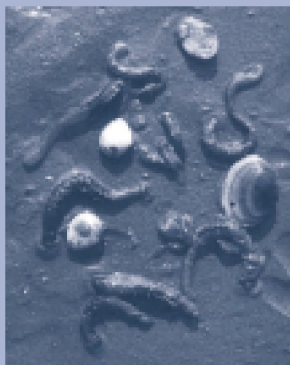
IN DIT NUMMER

**BAGGERWERKEN IN HET
SCHELDE-ESTUARIUM: EEN
AFGEBAKEND PROGRAMMA VAN
VERDIEPEN EN VERBREEDEN**

Schelde Nieuwsbrief licht een technisch tipje van het baggerprogramma op. **pag. 4**

**BODEMDIEREN INFORMEREN
ONS OVER DE TOESTAND VAN
DE SCHELDE**

In de bodem van het Schelde-estuarium leven vele bodemdieren. Om wat voor beestjes gaat het en welke rol spelen zij? **pag. 6**

RUBRIEKEN

Inspiratiebron Schelde: legende van 'De Vliegende Geit' **pag. 3**
Scheldemonitor: zout **pag. 5**
ScheldeNieuws **pag. 7**
Wonen en werken aan de Schelde: de waterpolitie **pag. 8**

Zangvogels vangen in Saeftinge

Vrijwilligers van de vogelwerkgroep van natuurbeschermingsvereniging De Steltkluut verrichten al decennia lang regelmatig tellingen in het Verdrongen Land van Saeftinge. Daarmee toonden ze onomstotelijk aan dat dit gebied voor enorme aantallen watervogels van groot belang is. Sinds drie jaar vangen en ringen ze ook zangvogels in het schor. En zelfs voor hen openbaarden zich daarmee nieuwe feiten over dit unieke wetland. Schelde Nieuwsbrief ving een ochtend mee en vroeg hen het hemd van het lijf.

Vogelvanger Jean Maebe bevrijdt een vogel uit het net

"Kom maar rond een uur of acht", zei Alex, toen we een afspraak maakten. "Het is inmiddels 'rietgorzen-tijd', dan hoeven we niet bij het krieken van de dag paraat te zijn." Het waait nauwelijks, het is koud noch warm en aan het zwerk hangt een dikke deken bewolking. Als ik op de afgesproken plaats arriveer, zie ik twee mannen en een vrouw met aluminium palen en netten door het rietmoeras sjouwen. Luid getsjilp komt me tegemoet. Het komt niet uit

het riet, maar uit een autocassettespeler.

VRIJWILLIGERS

Alex Wieland, Els Renema en Jean Maebe heten me welkom. Ze leggen net de laatste hand aan het plaatsen van de netten. Ieder net is twaalf meter lang en twee meter hoog en is tussen twee hoge palen langs het dichte hoog opgaande riet gespannen. In verticale richting bloest het net met wijde flappen. Terwijl ze nog bezig zijn zie ik al twee

rietgorzen het gaas in vliegen. Dat gaat goed! Eentje ontsnapt, maar de ander valt in een flap en raakt verstrikt. Jean haalt hem er rustig en beheerst uit en stopt het vogeltje in één van de stoffen zakjes die om zijn nek hangen. Alle drie zijn ze lid van de vogelwerkgroep die in Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen actief is. De drie delen de passie voor vogels. Toch heeft ieder zijn/haar eigen beweegredenen. Alex: "Ik vang hier omdat ik graag iets nieuws begin en om

van de verdieping, liepen 17 zeeschepen met een diepgang van meer dan 48 voet en vijf van meer dan 50 voet de haven van Antwerpen binnen. In 1999 waren dat er reeds 55 respectievelijk 46. Dit betekent een flinke toename van zeer grote massagoed-schepen (vooral ertsen). Ook het aantal schepen met een diepgang van meer dan 38 voet nam toe en het aandeel van containers, die met getij-onafhankelijke schepen in Antwerpen zijn overgeslagen, is in dezelfde tijdspanne van 32 naar 43 procent gestegen. Deze getallen illustreren duidelijk het belang van de verruiming.

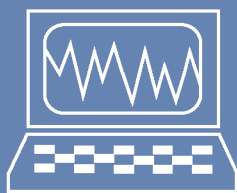
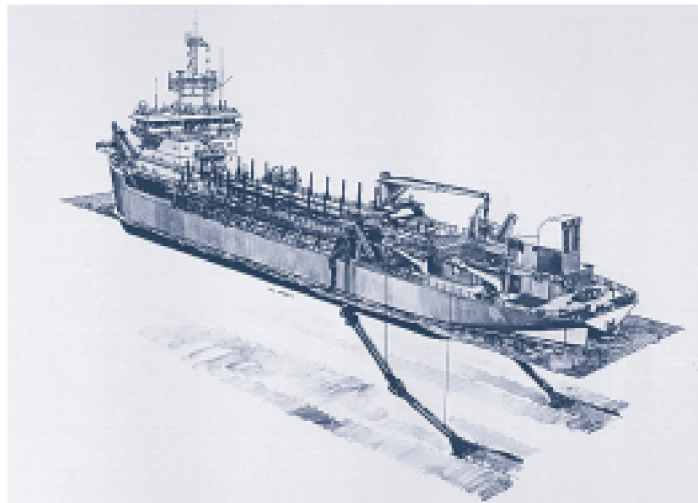
VERDERE VERRUIMING

Om de nautische toegang nog beduidend te verbeteren en daarmee de haven van Antwerpen optimale kansen te geven, leeft in Vlaanderen het idee om de Schelde nog verder te verdiepen, tot een getij-onafhankelijke vaart van 14 meter (46 voet). Dit is één van de opties, die nu ambtelijk onderzocht wordt in het kader van het project 'LangeTermijnVisie Schelde-estuarium'. Daarbij worden de effecten op de veiligheid tegen overstromen, de morfologie (verdeling en ligging van platen, slikken, geulen en schorren) en de natuur van het estuarium in onderlinge samenhang beschouwd en gewogen. Begin 2001 moet de eindrapportage

klaar zijn. Dat zal het startsein zijn voor een maatschappelijk en politiek debat in en tussen Vlaanderen en Nederland over een eventuele volgende verruiming. (HDG)

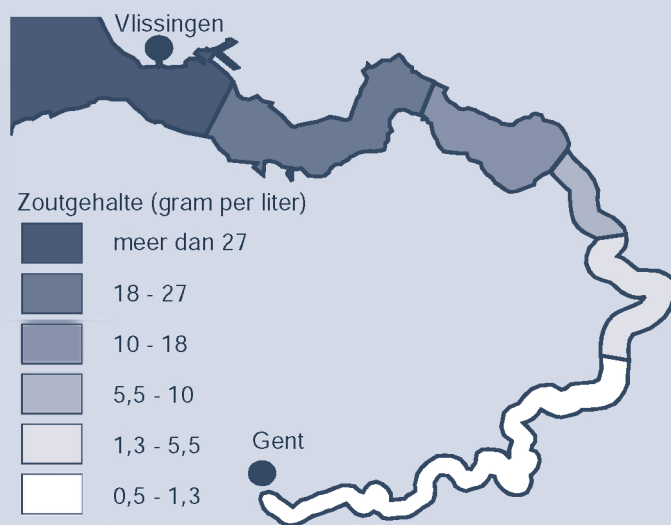
Voor meer informatie:
Ir. J. Claessens
Afdeling Maritieme Schelde
Tavernierkaai 3, B-2000 Antwerpen.
Tel.: +32 (0)3 2220825

Scheldemonitor Zout

Een estuarium is de overgangszone van een rivier naar de zee. Hier treden twee kenmerkende verschijnselen op: er is getij en het zoete rivierwater mengt zich met zout zeewater. Hierdoor ontstaat een gradiënt, een overgang van zoet naar zout water. Hoe ziet de zoutgradiënt van het Schelde-estuarium er uit?

Noordzeewater is zout; het bevat 34 gram zouten per liter. Met het getij stroomt het zoute water het Schelde-estuarium in en uit en vermengt zich met zoet Scheldewater. Zo ontstaat een geleidelijke gradiënt van (bijna) zoet water bij Gent tot zout water bij Vlissingen, zoals afgebeeld in de figuur. De figuur geeft echter gemiddelden weer, want de gradiënt varieert voortdurend. Daar zijn allerlei processen voor verantwoordelijk. Het getij speelt een grote rol: bij hoogwater dringt het zoute water verder het estuarium in dan bij laagwater. Bij springtij zelfs nog verder dan tijdens doottij. Ook het klimaat is van groot belang, omdat de Schelde een regenrivier is. Hoe meer het regent in het stroomgebied, hoe groter de rivierafvoer en hoe verder het zoute water zeewaarts wordt 'gedrukt'. Dit leidt tot seizoensfluctuaties, omdat het

's winters doorgaans meer regent dan in de zomer én omdat er dan minder verdamping is. Stormen leiden tot een (tijdelijke) opmars van het zoute water. Een zeespiegelstijging op langere termijn ook. Maar ook wij, de mensen, beïnvloeden de gradiënt met ingrepen die we in de rivier plegen. Belangrijke voorbeelden zijn het onttrekken van

zoet water uit de bovenloop (drinkwatervoorziening; afleiden naar kanalen), het lozen van Rijn/Maaswater via het spuikanaal bij Bath en de vaargeulverruiming in het estuarium. Netto is zout de afgelopen decennia hierdoor steeds 'dieper' het estuarium binnen gedrongen. (ES)
Bron: Rijksinstituut voor Kust en Zee, Middelburg